

>> Vista general de la vila de Besalú i del pont medieval sobre el riu Fluvià, abans de ser reconstruït.
(Font: DIPUTACIÓ DE GIRONA. INSPA, CENTRE DE LA IMATGE. VALENTÍ FARGNOLI.)

El pont ressuscitat

Text > **PERE BOSCH**, historiador

El pont medieval de Besalú ha esdevingut, amb el pas dels anys, un atractiu turístic de primer nivell i una figura insubstituïble en l'imaginari col·lectiu de les terres de Girona i del conjunt del país. Es fa difícil trobar, avui dia, algun ciutadà que no l'hagi visitat o, fins i tot, que no sigui capaç de reproduir, ni que sigui mentalment, la seva particular silueta, amb les set arcades desiguales, la planta angular que segueix els basaments rocosos del Fluvià i la torre de defensa hexagonal situada al bell mig. De fet, quan Valentí Fargnoli es va dedicar a identificar la fotografia, no va estar-se de recordar que es tractava d'una «vista típica». No va consignar-hi, però, la data precisa, però si fem cas de la correspondència mantinguda amb Adolf Mas, difosa fa poc per l'historiador Joan Boadas, podria ben bé tractar-se de la visita que va fer-hi el darrer dia de juliol del 1918, quan el fotògraf es mostrava consternat per la venda de «lo més interessant de l'Església [de Santa Maria] i els restos interessants».

La venda sistemàtica de peces no era l'únic flagell que assetjava el patrimoni gironí, sinó també la destrucció indiscriminada i l'abandonament sistemàtic. En la imatge de Fargnoli, el pont apareix amb la torre i la porta d'accés a la vila brutalment escapçades. L'acció, pel que sabem, es va produir el 1880 per tal de facilitar el pas de maquinària pesant destinada a la indústria local, per bé que en aquells moments ambdós elements ja es trobaven molt deteriorats. El problema no era només la dificultat de conjuminar el progrés amb la conservació del patrimoni, sinó també el deteriorament constant de la infraestructura, que provocava un munt d'ensurts als pobres soferts que hi transitaven. A finals del 1908, el diputat Pere Llosas es feia ressò, des del faristol del Congrés, d'una carta en la qual els veïns es mostraven angoixats «per l'enfonsament constant del pont, l'aplanament dels seus arcs, el desgast de les baranes i la desaparició d'una part del seu basament, arrossegat per la crescuda del riu Fluvià el novembre de l'any passat», i vaticinaven «una gran catàstrofe, do-

>> Autoria: MANEL LLADÓ

nat que cada dia augmenta més el trànsit que hi circula». L'advertiment, com acostuma a succeir, no va ser atès i la tragèdia es va consumir quatre anys després, quan una de les rodes del carro que conduïa un veí de Banyoles, en Perebrut, va xocar amb l'ampit i va obrir una enorme esclatxa a través de la qual es van escolar riu avall els cavalls i tot el carruatge.

El pont que va fotografiar Fargnoli era, doncs, una instal·lació vetusta, que difícilment recordava el seu antic esplendor i que maldava per mantenir l'estabilitat. Però, si situem la imatge a mitjans del 1918, en aquells moments començava a concretar-se la idea d'un pont nou. En un article publicat alguns mesos abans al *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, l'arquitecte Josep Danés recordava que «de molt temps el pont de Besalú és donat per inútil pel servei que presta en la carretera d'Olot a Girona. Sembla, però, que aquest servei encara el prestarà un període de temps més o menys llarg, puix no es veu a prop el dia de comerç de les obres del que ha de venir a substituir-lo. Mes, un dia o altre vindrà; puix la necessitat és gran, i és d'esperar que el nou pont, que de veres desitgem sigui un fet, no perjudiqui a l'antic materialment, ni tampoc per un massa proper veïnatge ni per

la seva estètica, en el qual cas seria una ofensa a la vila tota, per ésser-ho a sos monuments».

La iniciativa es va anar posposant i el nou pont no es va finalitzar fins al 10 de juny de 1926. Pocs dies després, l'Ajuntament es va apressar a «obligar tots els carruatges a passar pel nou [pont]». A partir d'aleshores, els matxos, carros i els primers automòbils van deixar de circular per la construcció medieval, i, amb el pas dels anys, els pagesos atrafegats van ser substituïts pels turistes bocabadats i, fins i tot, pels escriptors, els actors o els cineastes, que han acabat convertint el pont en un element que permet immersir-se en una vila medieval admirablement conservada. De fet, el pont encara va viure un nou ensurt durant la darrera guerra, quan van volar-se els arcs tercer i quart. Però més endavant, ja en plena època franquista, va aconseguir recuperar la seva fesomia original. El portaveu de la Falange a Olot, *Arriba España!*, informava el 2 d'octubre de 1965 de la inauguració del pont renovat en un acte en el qual «una gran quantitat de visitants» van creuar-lo simbòlicament en un gest «que representa, per a Besalú, l'inici d'una nova etapa de ressorgiment arquitectònic». El cronista la va encertar de ple i, des de fa anys, el pont ha insuflat nova vida a la comtal vila de Besalú.